

TOELICHTING LANDELIJK MODEL BESTUURLIJKE AFSPRAKEN ZORG- EN VEILIGHEIDSHUIZEN

Inleiding

Als we binnen de Zorg- en Veiligheidshuizen spreken over complexe casuïstiek, dan hebben we het over mensen. Mensen die zijn afgegleden of dreigen af te glijden naar criminaliteit, of ernstige overlast veroorzaken in de samenleving. Het gedrag van deze mensen is schadelijk voor hun omgeving en meestal ook voor henzelf. Het gedrag is vaak hardnekkig en betrokken professionals hebben een lange adem nodig. We staan hiervoor samen aan de lat, om elke dag opnieuw voor de personen in de aanpakken, de slachtoffers en de betrokken professionals het verschil te willen maken.

Het landelijk model Bestuurlijke Afspraken is opgesteld door de Landelijke Werkgroep Implementatie WGS voor de Zorg- en Veiligheidshuizen, in overleg met de landelijke Deelnemers en de koepelorganisaties van regionale Deelnemers in de Zorg- en Veiligheidshuizen. Het is vastgesteld op 22 september 2025 door de landelijke Stuurgroep Zorg en Veiligheid, waarin de bestuurders van deze organisaties zitting hebben.

Dit model van de Bestuurlijke afspraken is juridisch getoetst en er is overeenstemming over tussen landelijke Deelnemers en koepelorganisaties van regionale Deelnemers.

Landelijk Kader Zorg en Veiligheidshuizen en Wet Gegevensverwerking door Samenwerkingsverbanden

De Landelijke Stuurgroep Zorg en Veiligheid heeft op 1 november 2024 het Landelijk Kader voor de Nederlandse Zorg- en Veiligheidshuizen 'Met zorg aangepakt!' (verder: 'Landelijk Kader Zorg en Veiligheidshuizen') vastgesteld. Dit kader schetst de bestuurlijke ambities ten aanzien van het wettelijke samenwerkingsverband Zorg- en Veiligheidshuis en van de Ondersteunende Bureaus (hierna het Bureau genoemd) van de Zorg- en Veiligheidshuizen.

Per 1 maart 2025 zijn de Wet gegevensverwerking door samenwerkingsverbanden (WGS) en het hierbij behorende Besluit gegevensverwerking door samenwerkingsverbanden (BGS) in werking getreden. De WGS biedt het juridisch kader voor de gegevensverwerking in de Zorg- en Veiligheidshuizen en wijst o.a. de Deelnemers aan van het Zorg- en Veiligheidshuis.

Het model Bestuurlijke Afspraken geeft invulling aan de noodzakelijke afspraken in het kader van de WGS en BGS, het Landelijk Kader en overige afspraken die nodig zijn om het samenwerkingsverband en Bureau goed te laten functioneren. Voor meer informatie over de inhoud van de WGS en implementatie zie de hierover ontwikkelde factsheet, te vinden op www.zorgenveiligheidshuizen.nl/implementatie-wgs. Het landelijk kader Zorg- en Veiligheidshuizen 'Met zorg aangepakt' is te vinden op www.zorgenveiligheidshuizen.nl.

Incidentele deelnemers

De Zorg- en Veiligheidshuizen opereren in een netwerk van organisaties in het Sociaal, Zorg- en Veiligheidsdomein. Niet al deze organisaties zijn in de WGS aangewezen als Deelnemer aan het samenwerkingsverband. De wetgever erkent dat bij de behandeling van complexe casuïstiek maatwerk mogelijk moet zijn. De WGS biedt daarom de mogelijkheid om netwerkpartners die niet aangewezen zijn als Deelnemer in de wet, onder voorwaarden uit te nodigen voor incidentele deelname aan een PGA-overleg. Een van die voorwaarden is dat medewerkers die uitgenodigd zijn voor incidentele deelname een geheimhoudingsverklaring ondertekenen. Met het oog hierop zijn als voorbeeld modellen geheimhoudingsverklaringen opgenomen als bijlagen bij het model.

Voor sommige netwerkpartners is te voorzien dat zij met enige regelmaat noodzakelijk zullen zijn om tot een goede aanpak in een PGA te komen. Daarbij valt te denken aan bijvoorbeeld het CJIB omdat afstemming nodig is ihkv strafexecutie, of een zorgkantoor met het oog op de Levensloopaanpak. De WGS staat toe dat de Deelnemers aan het samenwerkingsverband op bestuurlijk niveau afspraken maken met dergelijke netwerkpartners 'voor de situaties waarin hun organisatorische inzet nodig kan zijn bij de behandeling van een PGA, om de zorgvuldigheid van de gegevensverwerking bij deelname aan een PGA te waarborgen'¹. Met het oog daarop wordt een model ontwikkeld in overleg met de landelijke Deelnemers en de koepels van regionale Deelnemers, dat zal voorzien in de afspraken die noodzakelijk zijn om de vereisten vanuit de WGS en BGS te waarborgen.

Het Zorg- en Veiligheidshuis als onderdeel van een breder netwerk in het Zorg en Veiligheidsdomein

Het Landelijk Kader Zorg- en Veiligheidshuizen voorziet in een rol voor het Bureau bij het faciliteren van een breder netwerk van organisaties in het zorg- en veiligheidsdomein. Een netwerk waarin op bestuurlijk niveau nieuwe thema's op het gebied van zorg- en veiligheid geïdentificeerd kunnen worden, knelpunten in voorzieningen en samenwerking gesignaleerd kunnen worden en oplossingen in gang gezet worden. Ook kan daar gesproken worden over de samenhang tussen het Zorg- en Veiligheidshuis met andere aanpakken. Dit brede netwerk is van belang voor, maar heeft geen verantwoordelijkheid in het samenwerkingsverband Zorg- en Veiligheidshuis. Daarom bevat het model Bestuurlijke afspraken geen afspraken voor het bredere netwerk. Wel zijn optionele bepalingen opgenomen voor de Stuurgroep en het Bureau, die zien op de mogelijkheid voor het faciliteren van het bredere netwerk.

Ondersteunend Bureau

De Zorg- en Veiligheidshuizen worden ondersteund door een Bureau dat veelal is ondergebracht bij een Deelnemer die fungeert als Beheerorganisatie van een betreffend Zorg- en Veiligheidshuis. Het Landelijk Kader Zorg- en Veiligheidshuizen schetst de basisfuncties van het Bureau:

- Procesregie bij complexe casuïstiek (als bedoeld in de WGS);
- Kennisknooppunt en vraagbaak;
- Radar voor trends en ontwikkelingen;
- Netwerkgereguleerder op het brede netwerk voor Zorg en Veiligheid.

WGS-werkzaamheden en andere taken

Het Landelijk Kader Zorg- en Veiligheidshuizen schetst daarnaast de mogelijkheid dat het Bureau nog andere werkzaamheden verricht, zogeheten *plustaken* (in Noord Limburg: *Regionale Diensten*). Dit zijn taken die niet onder de WGS en de verantwoordelijkheid van het Zorg- en Veiligheidshuis als bedoeld in WGS de vallen. Het gaat dan om taken als nazorg ex-gedetineerden, of radicaliseringsoverleggen, die zij uitvoeren in opdracht van veelal colleges van burgemeester en wethouders/burgemeester en/of andere organisaties. Deze zogeheten Regionale Diensten vragen om aparte afspraken tussen het Bureau en de opdrachtgever(s).² Voor de Deelnemers in het Zorg- en Veiligheidshuis is van belang dat verantwoordelijkheden en informatiehuishoudingen niet door elkaar gaan lopen. Om die reden bevat het model Bestuurlijke afspraken ook bepalingen die borgen dat de Deelnemers in het Zorg- en Veiligheidshuis voorwaarden kunnen stellen aan de uitvoering van Regionale Diensten door het Bureau.

¹ Kamerstukken II, 2019/20, 35447, nr. 3, p. 59.

² Zie voor meer informatie over de plustaken de hierover ontwikkelde factsheet, (binnenkort) te vinden op <https://www.zorgveiligheidshuizen.nl/implementatie-wgs/>.

Landelijke model en regionaal maatwerk

Het landelijk model bevat afspraken die minimaal nodig zijn om te voldoen aan de WGS, het BGS en de AVG en is vastgesteld door de landelijke Deelnemers en koepelorganisaties van regionale Deelnemers. Daar waar bepalingen ruimte laten voor regionale invulling is dit in de tekst aangegeven.

De WGS biedt ook de mogelijkheid om in te spelen op *regionale* veiligheidsproblematiek, middels lijsten met geprioriteerde Casussen. Het model bevat ook bepalingen die invulling geven aan die mogelijkheid.

Model Bestuurlijke Afspraken

Het model Bestuurlijke Afspraken geeft invulling aan de afspraken die nodig zijn in het kader van de WGS om:

- de verantwoordelijkheden van de Deelnemers in het Zorg- en Veiligheidshuis zoals bedoeld in de WGS te borgen (waaronder ook het archiefbeheer, informatiebeveiliging en applicatiebeheer);
- de inzet te borgen van netwerkpartners in situaties waarbij deze noodzakelijk is gezien de inhoud van de casuïstiek, en om hun deelname te laten verlopen volgens de door de Deelnemers afgesproken werkwijze binnen de kaders van de WGS;
- het Bureau in staat te stellen het samenwerkingsverband adequaat en efficiënt te ondersteunen met Procesregie op complexe casuïstiek, onder het gezag van de Deelnemers;

Daarnaast biedt het model Bestuurlijke Afspraken handvatten om invulling te geven aan de overige functies van het Bureau zoals benoemd in het Landelijk Kader Zorg- en Veiligheidshuizen:

- Kennisknooppunt en vraagbaak
- Radar voor trends en ontwikkelingen
- Netwerkregie op het brede netwerk voor Zorg en Veiligheid
- Ondersteunen taken die niet onder de WGS vallen maar die het Bureau uitvoert voor een specifieke opdrachtgever of ander samenwerkingsverband, zogeheten *Regionale Diensten*.

Het model kent de volgende opbouw:

Deel A: Overwegingen, definities, doel van het samenwerkingsverband

Deel B: Structuur: inrichting netwerksamenwerking en besluitvorming

Deel C: PGA-overleg en Casusregie

Deel D: Ondersteunend Bureau en Procesregie

Deel E: Gegevensbescherming, datalekken en waarborgen

Deel F: Toetreding, wijzigingen en aansprakelijkheid, duur en evaluatie.

Optionele artikelen

Een aantal artikelen is optioneel om op die manier enig maatwerk voor de verschillende Zorg- en Veiligheidshuizen te kunnen bieden. Als een optioneel artikel niet relevant is voor een Zorg- en Veiligheidshuis kan dit artikel worden verwijderd.